<u>ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ</u>

- **Στα παρακάτω παραδείγματα να υπογραμμίσετε τα αντικείμενα των προτάσεων και να γράψετε τα ρήματα στη δεύτερη στήλη.**

• Παραδείγματα	• Ρήματα
1. Βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός.	....
2. Ἡ μήτηρ ἔλουσε τὸν παῖδα.	....
3. Οἱ στρατηγοὶ ἔλαβον χρήματα.	....
4. Ἐν τοῖς κακοῖς τὸν φίλον εὐεργέτει.	....
5. Ψευδὴς διαβολὴ τὸν βίον λυμαίνεται.	....
6. Τὰς ἡδονὰς θήρευε τὰς μετὰ δόξης.	
7.Φεῦγε τὰς ἡδονάς.	....
8. Ζήλου τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα καὶ τὸν σώφρονα.	....
9. Οἱ καιροὶ οὐ μένουσι τὴν ἡμετέραν βραδύτητα.	....
10. Μιμήσασθε τὰ τῶν πατέρων ἤθη.	....
11. Οἱ στρατιῶται ὤρυξαν τάφρον.	
12.Ἡ πᾶσα γῆ ἔφυε ζῷα παντοδαπά.	....
13. Γράφω ἐπιστολήν.	....
	....
	....

Θυμάστε ότι: η αιτιατική είναι η κυρίως πτώση του αντικειμένου των ενεργητικών μεταβατικών ρημάτων, διότι δηλώνει το άμεσο αποτέλεσμα της ενέργειας του ρήματος ή γενικά το πρόσωπο ή το πράγμα το οποίο δέχεται την ενέργειά του.

Το αντικείμενο σε αιτιατική διακρίνεται σε **εξωτερικό** και **εσωτερικό**(εσωτερικό αντικείμενο του αποτελέσματος και σύστοιχο αντικείμενο).

Το **εξωτερικό αντικείμενο** είναι το αντικείμενο σε αιτιατική που υπάρχει προτού να ενεργήσει το υποκείμενο και δέχεται την ενέργειά του μετά την εκδήλωσή της: Ὁ ἥλιος θερμαίνει τὴν γῆν.
Ὁ τοξότης τείνει τὸ τόξον.

Το σύστοιχο αντικείμενο είναι αυτό που έχει την ίδια ή συνώνυμη ρίζα με το ρήμα από το οποίο εξαρτάται (δες επίσης σ. 2-3)**:**
Θύει θυσίαν
Χαράσσω εὐθεῖαν γραμμήν.

ΣΥΣΤΟΙΧΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Αφού διαβάσετε τα πιο κάτω παραδείγματα, να κάνετε τις διαπιστώσεις σας όσον αφορά τη σχέση του ρήματος της πρότασης με το αντικείμενό του.

Παραδείγματα	**Διαπιστώσεις**
Χορεύω ωραίο χορό. **Τραγουδά ωραίο τραγούδι.** **Ζει μιαν όμορφη ζωή.** **Θύει θυσίαν σεπτήν.** **Ἐζημίωσε οὗτος μεγάλας ζημίας.** **Πάσχουσι μέγα πάθος.** **Φυλάττουσι φυλακάς.** **Νοσοῦσι μεγάλην νόσον.** **Μεγίστους ἀγῶνας ἠγώνισμαι.** **Ἐναυμάχησαν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν.** **Πράττουσι μεγάλην πρᾶξιν.**	

Σύστοιχο αντικείμενο: --

Παρατηρήστε πώς μπορεί να παρουσιαστεί το σύστοιχο αντικείμενο.
Συγκρίνετε τις προτάσεις του πίνακα αυτού με τις υπογραμμισμένες προτάσεις του πιο πάνω πίνακα:

Παραδείγματα	**Διαπιστώσεις**
Χορεύω καλαματιανό. **Τραγουδά ρεμπέτικα.** **Ἐζημίωσε οὗτος μεγάλα.** **Πάσχουσι μέγα.** **Νοσοῦσι μεγάλα.** **Πράττουσι μεγάλα.**	

Ἄλλη μορφή σύστοιχου αντικειμένου: --

Σύστοιχα αντικείμενα με ιδιαίτερη σημασία

δικάζω δίκην διώκω δίκην ή γραφήν δικάζω φυγήν δικάζω φόνον φεύγω δίκην ἀγωνίζομαι δίκην ή γραφήν εἰσέρχομαι δίκην ή γραφήν	**αποφασίζω, ορίζω ποινή επιδιώκω να βρω το δίκιο μου ορίζω ως ποινή την εξορία ορίζω ως ποινή το θάνατο είμαι κατηγορούμενος υπερασπίζω υπόθεση ως το τέλος κάνω αγωγή**
νικῶ νίκην νικῶ μάχην νικῶ στάδιον νικῶ δίκην	**κερδίζω μια νίκη κερδίζω μια μάχη κερδίζω σε αγώνα δρόμου κερδίζω τη δίκη**
δίκην ὀφλισκάνω δίκην ή γραφήν αἱρῶ μωρίαν ὀφλισκάνω	**χάνω την υπόθεση κερδίζω την υπόθεση δίνω την εντύπωση ότι είμαι ανόητος**
περιέρχομαι πρεσβείαν ἐξέρχομαι στρατείαν πρεσβεύω τὴν εἰρήνην	**περιφέρομαι ως πρεσβευτής βγαίνω για εκστρατεία διαπραγματεύομαι τους όρους της ειρήνης**
ἀποκρίνομαι τὸ ἐρωτώμενον σπένδομαι ἀναχώρησιν	**απαντώ, δίνω απάντηση στην ερώτηση κάνω συνθήκη για αναχώρηση**

ΣΥΣΤΟΙΧΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Λύσεις

Αφού διαβάσετε τα πιο κάτω παραδείγματα, να κάνετε τις διαπιστώσεις σας όσον αφορά τη σχέση του ρήματος της πρότασης με το αντικείμενό του.

Παραδείγματα	Διαπιστώσεις
Χορεύω ωραίο χορό. Τραγουδά ωραίο τραγούδι. Ζει μιαν όμορφη ζωή. Θύει θυσίαν σεπτήν. <u>Ἐζημίωσε οὗτος μεγάλας ζημίας</u>. <u>Πάσχουσι μέγα πάθος.</u> Φυλάττουσι φυλακάς. <u>Νοσοῦσι μεγάλην νόσον</u>. Ἀσθενῶ νόσον. Νικῶ μάχην. Μεγίστους ἀγῶνας ἠγώνισμαι. Ἐναυμάχησαν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν. <u>Πράττουσι μεγάλην πρᾶξιν</u>.	**1. Το αντικείμενο είναι σε πτώση αιτιατική. 2. Το αντικείμενο έχει την ίδια ρίζα με αυτή του ρήματος. 3. Το αντικείμενο σε κάποιες περιπτώσεις συνοδεύεται από ομοιόπτωτο προσδιορισμό.**

Σύστοιχο αντικείμενο: Το αντικείμενο που είναι σε πτώση αιτιατική και ετυμολογικά προέρχεται από την ίδια ρίζα του ρήματος ή άλλου συνώνυμου.

Παρατηρήστε πώς μπορεί να παρουσιαστεί το σύστοιχο αντικείμενο.
Συγκρίνετε τις προτάσεις του πίνακα αυτού με τις υπογραμμισμένες προτάσεις του πιο πάνω πίνακα :

Παραδείγματα	Διαπιστώσεις
Χορεύω καλαματιανό. Τραγουδά ρεμπέτικα. Ἐζημίωσε οὗτος μεγάλα. Πάσχουσι μέγα. Νοσοῦσι μεγάλα. Πράττουσι μεγάλα.	**1. Όταν το αντικείμενο συνοδεύεται από προσδιορισμό συνήθως το αντικείμενο παραλείπεται και μένει μόνο ο προσδιορισμός. 2. Ο προσδιορισμός μπαίνει σε πτώση αιτιατική ουδετέρου πληθυντικού ή ενικού αριθμού.**

Σ' αυτή τη μορφή σύστοιχου αντικειμένου το αντικείμενο παραλείπεται και μένει ο προσδιορισμός του σε πτώση αιτιατική ουδετέρου γένους.

ΑΣΚΗΣΗ

- **Να βρείτε τα αντικείμενα σε αιτιατική που υπάρχουν στις παρακάτω περιόδους.**
- **Να ξεχωρίσετε και να καταγράψετε τις περιπτώσεις των σύστοιχων αντικειμένων.**

Παραδείγματα	**Αντικείμενα**
1. Παῖδες δέ μοι οὔπω εἰσίν οἵ με θεραπεύσουσι.	....
2. Νῦν δὲ οὔτε ἐκείνους τοὺς λόγους αἰσχύνῃ.	....
3. Δεινότατα οὖν πάσχω.	....
4. Οἱ Ἀθηναῖοι ἄνισον ἀγῶνα ἠγωνίσαντο καὶ πολλὰ ἔπαθον.	....
5. Σὺ δὲ οὔτε θεοὺς φοβεῖ οὔτε ἀνθρώπους αἰσχύνει.	....
6. Οὗτος ἥκων μετὰ ταῦτα ἔλεγε τοὺς μακροὺς ἐκείνους λόγους.	....
7.Ἐπύθοντο ταῦτα καὶ ὅτι ἦσαν αὐτόθι (εκεί) πολλοὶ πολέμιοι.	....
8. Ἡ μὲν εὐταξία σῴζει, ἡ δ' ἀταξία πολλοὺς ἤδη ἀπολώλεκεν.	....
9. Ἐμὲ μὲν μεγάλα ἐζημίωσε, τὴν δὲ πόλιν οὐ μικρὰ ἔβλαψε.	....
10. Λυκοῦργον θαυμάζω καὶ σοφὸν ἡγοῦμαι.	....

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΟΤΙΚΗ

Στα παραδείγματα που ακολουθούν σημειώστε τα ρήματα που παίρνουν αντικείμενο σε γενική και δοτική και δηλώστε παράλληλα την ευρύτερη νοηματική κατηγορία στην οποία ανήκουν.

Ρήματα που συντάσσονται με αντικείμενο σε γενική	1. Τῶν ἡμετέρων **ἠθῶν** καὶ **νόμων** ἐπεθύμουν.	…………………………………………………………………………..
	2. Οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλατταν **τριήρων**;	…………………………………………………………………………..
	3. Ἀμελεῖ **τῶν ἀγαθῶν.**	…………………………………………………………………………..
	4. Ἀκούσαντες **τῆς ἐπιστολῆς**, **σίτου** ἐγεύσαντο.	…………………………………………………………………………..
	5. Ἦρξε **ἀνομίας.**	…………………………………………………………………………..
	6. Ἀπήλλαξέ με **φλυαρίας**. …ἐπιστήμη χωριζομένη **δικαιοσύνης…**	…………………………………………………………………………..
	7. …καὶ **τῆς** ἄλλης **Ἀσίας** ἦρξεν.	…………………………………………………………………………..
	8. **Τῶν** ἀπόντων **φίλων** μέμνησο.	…………………………………………………………………………..
	9. Ὁ νόμος διαφέρει τῆς **ὀλιγαρχίας.**	…………………………………………………………………………..
	10. **…μιᾶς μητρὸς** πάντες ἀδελφοὶ φύντες.	…………………………………………………………………………..
	11. Τὰ πλοῖα εἶργε **τοῦ εἴσπλου.**	…………………………………………………………………………..
	12. **Τῆς** μὲν **γνώμης** οὐ θαυμάζω.	…………………………………………………………………………..
	13. Κατέγνωσαν **Θεμιστοκλέους** μηδισμόν.	…………………………………………………………………………..
	14. Ὀλιγαρχία δὲ **τῶν** μὲν **κινδύνων** τοῖς πολλοῖς μεταδίδωσι.	…………………………………………………………………………..
	15. Ἴσως, ὦ ἄνδρες δικασταί, **φυγῆς** τιμήσαιτε.	…………………………………………………………………………..
	16. …ἀπέχεσθαι **τῶν ἱερῶν.**	…………………………………………………………………………..

ρήματα με αντικείμενο σε δοτική	1. **Ὑμῖν** ἤρεσκε ταῦτα.	…………………………………………………………………………..
	2. **Τῷ ἀνδρὶ** πείσομαι.	…………………………………………………………………………..
	3. Συγχωρῶ **σοι.**	…………………………………………………………………………..
	4. Ἀπαντᾷ **κήρυκι** Βοιωτῷ.	…………………………………………………………………………..
	5. Οἱ ἐν Μαραθῶνι ἐπεδείξαντο **τοῖς Ἕλλησι.**	…………………………………………………………………………..
		…………………………………………………………………………..
	6. Μηδὲν **αὐτῷ** προσήκει.	…………………………………………………………………………..
	7. …κατὰ τῶν ἐναντιωθέντων **τούτοις.**	…………………………………………………………………………..
	8. …εἴ τις παραινεῖ **ὑμῖν…**	…………………………………………………………………………..
	9. Ἐμμένω **τοῖς ὡμολογημένοις.**	…………………………………………………………………………..
	10. Παρεκελεύετο χρώμενος **βοῇ.**	…………………………………………………………………………..
	11. **Ἐμοὶ** δὲ χαλεπαίνουσιν.	

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΟΤΙΚΗ

Ρήματα που συντάσσονται με αντικείμενο σε γενική	1. Τῶν ἡμετέρων **ἠθῶν** καὶ **νόμων** ἐπεθύμουν.	1. **επιθυμία, επιτυχία, αποτυχία** (ἐπιθυμῶ, ὀρέγομαι, τυγχάνω…)
	2. Οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλατταν **τριήρων**;	2. **πλησμονή** (γεμῶ, πλουτῶ, πίμπλαμαι, πληρῶ…-συνήθως και με αντικείμενο σε αιτιατική)
	3. Ἀμελεῖ **τῶν ἀγαθῶν.**	3. **επιμέλεια ή αμέλεια** (ἐπιμέλομαι, φροντίζω, κήδομαι…)
	4. Ἀκούσαντες **τῆς ἐπιστολῆς**, **σίτου** ἐγεύσαντο.	4. **αίσθηση, μάθηση, πληροφορία (εκτός του ὁρῶ)**
	5. Ἦρξε **ἀνομίας.**	5. **έναρξη, λήξη, παύση, απόπειρα** (ἄρχω, ἄρχομαι, παύω, παύομαι, πειρῶ, πειρῶμαι…)
	6. Ἀπήλλαξέ με **φλυαρίας.** … ἐπιστήμη χωριζομένη **δικαιοσύνης…**	6. **χωρισμό, απομάκρυνση, στέρηση, απαλλαγή** (ἀπέχω, ἀπαλλάττομαι, στεροῦμαι …)
	7. …καὶ **τῆς** ἄλλης **Ἀσίας** ἦρξεν.	7. **αρχή, εξουσία** (δεσπόζω, ἡγεμονεύω, κρατῶ, ἄρχω…)
	8. **Τῶν** ἀπόντων **φίλων** μέμνησο.	8. **μνήμη, λήθη** (μιμνῄσκομαι, ἐπιλανθάνομαι…)
	9. Ὁ νόμος διαφέρει τῆς **ὀλιγαρχίας.**	9. **διαφορά, σύγκριση, υπεροχή** (ὑπερτερῶ, πλεονεκτῶ, διαφέρω, περιγίγνομαι …-λειτουργεί και ως γενική συγκριτική).
	10. **…μιᾶς μητρός** πάντες ἀδελφοὶ φύντες…	10. **καταγωγή** (γίγνομαι, φύομαι, γεννῶμαι-η γενική δηλώνει την καταγωγή)
	11. Τὰ πλοῖα εἶργε **τοῦ εἴσπλου.**	11. **έλξη, εμπόδιο** (ἕλκω…- υπάρχει και δεύτερο αντικείμενο σε αιτιατική).
	12. **Τῆς** μὲν **γνώμης** οὐ θαυμάζω. Κατέγνωσαν **Θεμιστοκλέους** μηδισμόν	12. **ψυχικό πάθος, κατηγορία, καταδίκη, ανταπόδοση** (θαυμάζω, ἐπαινῶ, οἰκτίρω, αἰτιῶμαι, τιμωροῦμαι… - συνήθως με δεύτερο αντικείμενο σε αιτιατική)
	13. Ὀλιγαρχία δὲ **τῶν** μὲν **κινδύνων** τοῖς πολλοῖς μεταδίδωσι.	13. **μετάδοση, μετάληψη, παραχώρηση** (μεταδίδωμι, μεταλαμβάνω, μετέχω…-με δεύτερο αντικείμενο σε δοτική)
	14. Ἴσως, ὦ ἄνδρες δικασταί, **φυγῆς** τιμήσαιτε.	14. **τιμῶ, τιμῶμαι –**δηλώνεται η προτεινόμενη ποινή.
	15. …ἀπέχεσθαι **τῶν ἱερῶν.**	15. **σύνθετα ρήματα με τις προθέσεις ἀπό, ἐκ, κατά, πρό, ὑπέρ, περί**

ρήματα με αντικείμενο σε δοτική	1. **Ὑμῖν** ἤρεσκε ταῦτα.	*1.* **έχθρα, φιλία, άμιλλα, φιλονικία** (εὐνοῶ, ἀρέσκω, βοηθῶ, πολεμῶ…)
	2. **Τῷ ἀνδρὶ** πείσομαι.	*2.* **ευπείθεια, απείθεια, ευχή** (πείθομαι, ἀπειθῶ, πιστεύω…)
	3. Συγχωρῶ **σοι.**	*3.* **ισότητα, ταυτότητα, ομοιότητα, συμφωνία** (ἰσοῦμαι, ὁμοιάζω, συμφωνῶ…)
	4. Ἀπαντᾷ **κήρυκι** Βοιωτῷ.	*4.* **ανάμειξη, εξίσωση, συνδιαλλαγή, προσέγγιση, ακολουθία, διαδοχή, ένωση** (ἐξισῶ, μείγνυμι, ἐντυγχάνω, ἀπαντῶ…)
	5. Οἱ ἐν Μαραθῶνι ἐπεδείξαντο **τοῖς Ἕλλησι.**	*5.* **παροχή, δόση, δείξη** (παρέχω, δίδωμι, δείκνυμι…-συνήθως με δεύτερο αντικείμενο σε αιτιατική)
	6. Μηδὲν **αὐτῷ** προσήκει.	*6.* **το αρμόζον ή το πρέπον** (ἁρμόττω, προσήκω, πρέπω…)
	7. …κατὰ τῶν ἐναντιωθέντων **τούτοις.**	*7.* **εναντίωση** (ἐναντιοῦμαι, ἀνθίσταμαι…)
	8. …εἴ τις παραινεῖ **ὑμῖν…**	*8.* **παραίνεση, προτροπή, διαταγή, λόγο** (παραινῶ, διατάσσω, παραγγέλλω…)
	9. Ἐμμένω **τοῖς ὡμολογημένοις.**	*9.* **σύνθετα με το ἐν, σύν, ὑπό, ἀντί, ὁμοῦ**
	10. Παρεκελεύετο χρώμενος **βοῇ.**	*10.* **το ρήμα χρῶμαι**
	11. **Ἐμοὶ** δὲ χαλεπαίνουσιν.	*11.* **ψυχικό πάθος** (χαλεπαίνω, ὀργίζομαι, φθονῶ).

Ασκήσεις

1. Να βρείτε τα αντικείμενα σε γενική και να δηλώσετε την κατηγορία στην οποία ανήκει το ρήμα με το οποίο συντάσσεται.

1) Οἱ Τριάκοντα οὐδενὸς ἀπείχοντο τῶν πολιτῶν.	
2) Σόλων ἐπεμελήθη τοῦ συνοικισμοῦ.	
3) Οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν δειλῶν κατεφρόνουν.	
4) Οἱ θεοὶ ἐκράτησαν τῶν Γιγάντων.	
5) Οὗτος ἔφη τοὺς Ἀθηναίους πρώτους ἄρξασθαι τῆς μάχης.	
6) Χαρμίδης τῆς στρατηγίας ἠμέλει.	
7) Γέμουσιν οἱ ποταμοὶ ἡδέων ἰχθύων.	
8) Ὁ βασιλεὺς ἡγεῖται ἡμᾶς εἶναι ἱκανοὺς περιγενέσθαι αὐτοῦ.	
9) Ἐσατράπευε ταύτης τῆς χώρας.	
10) Δέδοικα μὴ ἐπιλαθώμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ.	
11) Ἐπύθοντο τῆς Πύλου κατειλημμένης.	
12) Μυρίων ἐναντιωμάτων ἡ ψυχὴ γέμει.	
13) Ἀπολαύσομεν πάντων τῶν ἀγαθῶν.	
14) Αἰσχρῶν κερδῶν μὴ ἐφίεσο.	

2. Να βρείτε τα αντικείμενα σε δοτική και να δηλώσετε την κατηγορία στην οποία ανήκει το ρήμα με το οποίο συντάσσεται.

1) Ἡ ἱππικὴ προσήκει μάλιστα τῷ ἐλευθέρῳ.	
2) Ἁρμονίᾳ τινὶ ἡ σωφροσύνη ὡμοίωται.	
3) Συνάχθομαι τοῖς φίλοις.	
4) Λυδοὶ νόμοις ὁμοίοις ἐχρῶντο καὶ Ἕλληνες.	
5) Ἀγησίλαος οὖν ἐνέμεινε ταῖς σπονδαῖς.	
6) Πῶς νῦν βούλει πιστεύειν σοι;	
7) Ἐβοήθουν δ’ ἅπαντες τοῖς κινδυνεύουσι.	
8) Ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ.	
9) Νῦν ὑμεῖς ἐπικουρήσετε αὐτοῖς.	
10) Οἱ στρατιῶται ὠργίζοντο τῷ Κλεάρχῳ.	
11) Πᾶν πλῆθος καὶ πᾶς πλοῦτος ἀρετῇ ὑπείκει.	
12) Τὰ ἔργα οὐ συμφωνεῖ τοῖς λόγοις.	
13) Οὐ μέμφομαι τοῖς βουλομένοις ἄρχειν.	
14) Δοῦλος πεφυκὼς εὐνόει τῷ δεσπότῃ.	

3. Συμπληρώστε τα κενά τοποθετώντας τη λέξη που βρίσκεται στην παρένθεση στην κατάλληλη πτώση (γενική ή δοτική).

1) Δοῦλος οὐκ εὐνοεῖ .... (ὁ δεσπότης).
2) Ἀφίσταμαι .... (ἡ συμμαχία).
3) Ὁ λόφος ἐνεπλήσθη .... (ἱππεῖς).
4) Ἔκπληξις ἐνέπεσεν .... (ἄνθρωποι).
5) Οὕτως ἐχρῶντο .... (οἱ νόμοι).
6) Ἡδέως ἀκούω .... (σύ).

<u>Ασκήσεις</u>

1. Να βρείτε τα αντικείμενα σε γενική και να δηλώσετε την κατηγορία στην οποία ανήκει το ρήμα με το οποίο συντάσσεται.

1) Οἱ Τριάκοντα οὐδενὸς ἀπείχοντο **τῶν πολιτῶν**.
2) Σόλων ἐπεμελήθη **τοῦ συνοικισμοῦ**.
3) Οἱ Λακεδαιμόνιοι **τῶν δειλῶν** κατεφρόνουν.
4) Οἱ θεοὶ ἐκράτησαν **τῶν Γιγάντων**.
5) Οὗτος ἔφη τοὺς Ἀθηναίους πρώτους ἄρξασθαι **τῆς μάχης**.
6) Χαρμίδης **τῆς στρατηγίας** ἠμέλει.
7) Γέμουσιν οἱ ποταμοὶ ἡδέων **ἰχθύων**.
8) Ὁ βασιλεὺς ἡγεῖται ἡμᾶς εἶναι ἱκανοὺς περιγενέσθαι **αὐτοῦ**.
9) Ἐσατράπευε ταύτης **τῆς χώρας**.
10) Δέδοικα μὴ ἐπιλαθώμεθα **τῆς** οἴκαδε **ὁδοῦ**.
11) Ἐπύθοντο **τῆς Πύλου** κατειλημμένης.
12) Μυρίων **ἐναντιωμάτων** ἡ ψυχὴ γέμει.
13) Ἀπολαύσομεν πάντων **τῶν ἀγαθῶν**.
14) Αἰσχρῶν **κερδῶν** μὴ ἐφίεσο.

1) απομάκρυνση
2) επιμέλεια
3) σύνθετο με το κατά
4) υπεροχή
5) έναρξη

6) αμέλεια
7) πλησμονή
8) υπεροχή

9) εξουσία
10) λήθη
11) πληροφορία
12) πλησμονή
13) σύνθετο με το ἀπό
14) επιθυμία

2. Να βρείτε τα αντικείμενα σε δοτική και να δηλώσετε την κατηγορία στην οποία ανήκει το ρήμα με το οποίο συντάσσεται.

1) Ἡ ἱππικὴ προσήκει μάλιστα **τῷ ἐλευθέρῳ**.
2) **Ἁρμονίᾳ** τινὶ ἡ σωφροσύνη ὡμοίωται.
3) Συνάχθομαι **τοῖς φίλοις**.
4) Λυδοὶ **νόμοις** ὁμοίοις ἐχρῶντο καὶ Ἕλληνες.
5) Ἀγησίλαος οὖν ἐνέμεινε **ταῖς σπονδαῖς**.
6) Πῶς νῦν βούλει πιστεύειν **σοι**;
7) Ἐβοήθουν δ' ἅπαντες **τοῖς κινδυνεύουσι**.
8) Ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος **τῷ λόγῳ**.
9) Νῦν ὑμεῖς ἐπικουρήσετε **αὐτοῖς**.
10) Οἱ στρατιῶται ὠργίζοντο **τῷ Κλεάρχῳ**.
11) Πᾶν πλῆθος καὶ πᾶς πλοῦτος **ἀρετῇ** ὑπείκει.
12) Τὰ ἔργα οὐ συμφωνεῖ **τοῖς λόγοις**.
13) Οὐ μέμφομαι **τοῖς βουλομένοις** ἄρχειν.
14) Δοῦλος πεφυκὼς εὐνόει **τῷ δεσπότῃ**.

1) το αρμόζον
2) ομοιότητα
3) σύνθετο με το συν
4) χρῶμαι
5) σύνθετο με το ἐν
6) ευπείθεια
7) βοήθεια
8) ευπείθεια
9) βοήθεια
10) ψυχ. πάθος
11) ήττα
12) συμφωνία
13) κατηγορία
14) εύνοια, φιλία

3. Συμπληρώστε τα κενά τοποθετώντας τη λέξη που βρίσκεται στην παρένθεση στην κατάλληλη πτώση (γενική ή δοτική).

1) Δοῦλος οὐκ εὐνοεῖ τῷ δεσπότῃ.
2) Ἀφίσταμαι τῆς συμμαχίας.
3) Ὁ λόφος ἐνεπλήσθη ἱππέων.
4) Ἔκπληξις ἐνέπεσεν ἀνθρώποις.
5) Οὕτως ἐχρῶντο τοῖς νόμοις.
6) Ἡδέως ἀκούω σοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΕΞΑΣΚΗΣΗ

Α΄ επίπεδο

Ἀνάγκη δὲ τὸν ἔξω τῶν εἰθισμένων ἐπιχειροῦντα δημηγορεῖν καὶ τὰς ὑμετέρας γνώμας μεταστῆσαι βουλόμενον πολλῶν πραγμάτων ἅψασθαι καὶ διὰ μακροτέρων τοὺς λόγους ποιήσασθαι, καὶ τὰ μὲν ἀναμνῆσαι, τῶν δὲ κατηγορῆσαι, τὰ δ' ἐπαινέσαι, περὶ δὲ τῶν συμβουλεῦσαι· μόλις γὰρ ἄν τις ὑμᾶς ἐξ ἁπάντων τούτων ἐπὶ τὸ βέλτιον φρονῆσαι δυνηθείη προαγαγεῖν.

Ἰσοκράτους, Περὶ εἰρήνης, 27

Β΄ επίπεδο

Ἔχει γὰρ οὕτως. Ἐμοὶ δοκοῦσιν ἅπαντες μὲν ἐπιθυμεῖν τοῦ συμφέροντος καὶ τοῦ πλέον ἔχειν τῶν ἄλλων, οὐκ εἰδέναι δὲ τὰς πράξεις τὰς ἐπὶ ταῦτα φερούσας, ἀλλὰ ταῖς δόξαις διαφέρειν ἀλλήλων· οἱ μὲν γὰρ ἔχειν ἐπιεικεῖς καὶ στοχάζεσθαι τοῦ δέοντος δυναμένας, οἱ δ' ὡς οἷόν τε πλεῖστον τοῦ συμφέροντος διαμαρτανούσας. Ὅπερ καὶ τῇ πόλει συμβέβηκεν. Ἡμεῖς γὰρ οἰόμεθα μέν, ἢν τὴν θάλατταν πλέωμεν πολλαῖς τριήρεσι καὶ βιαζώμεθα τὰς πόλεις συντάξεις διδόναι καὶ συνέδρους ἐνθάδε πέμπειν, διαπράξεσθαί τι τῶν δεόντων· πλεῖστον δὲ διεψεύσμεθα τῆς ἀληθείας.

Ἰσοκράτους, Περὶ εἰρήνης, 28-29

Ασκήσεις

1. Να μεταφράσετε τα πιο πάνω κείμενα.
2. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους.

Μετάφραση

Είναι αναγκαίο, αυτός που θέλει να μιλήσει στην εκκλησία του δήμου έξω από τα συνηθισμένα και θέλει να μεταβάλει τον τρόπο σκέψη σας, να θίγει πολλά θέματα και να μιλά πιο διεξοδικά και άλλα να θυμίζει, άλλα να καταγγέλλει, άλλα να επαινεί και για άλλα να συμβουλεύει· γιατί με όλα αυτά μόλις που θα μπορούσε να σας καθοδηγήσει στο να σκέφτεστε πιο σωστά.

Γιατί έτσι έχουν τα πράγματα. Κατά τη γνώμη μου όλοι γενικά επιδιώκουν το συμφέρον και να πλεονεκτούν σε σχέση με τους άλλους, δε γνωρίζουν όμως τις πράξεις που οδηγούν σ’ αυτά, αλλά και διαφέρουν ως προς τις επιδιώξεις (στόχους)· γιατί άλλοι έχουν ορθές επιδιώξεις και ικανές να επιδιώκουν αυτό που πρέπει, άλλων όμως απέχουν πάρα πολύ από αυτό που συμφέρει. Το ίδιο ακριβώς έχει συμβεί και στην πόλη μας. Γιατί εμείς νομίζουμε ότι, αν πλέουμε στη θάλασσα με πολλές τριήρεις και αναγκάζουμε τις πόλεις να πληρώνουν σε εμάς φόρους και να στέλνουν εδώ σύνεδρους, θα πετύχουμε κάποιον από τους στόχους μας· η αλήθεια όμως μας έχει διαψεύσει στο μέγιστο βαθμό.

<u>Συντακτική αναγνώριση</u>

δημηγορεῖν: τελ. απαρέμφατο, αντικείμενο στη μτχ. ἐπιχειροῦντα
μεταστῆσαι: τελ. απαρέμφατο, αντικείμενο στη μτχ. βουλόμενον
πραγμάτων: αντικείμενο στο απαρ. ἅψασθαι
τὰ μὲν: αντικείμενο στο απαρ. ἀναμνῆσαι
τῶν δὲ: αντικείμενο στο απαρ. κατηγορῆσαι
προαγαγεῖν: τελ. απαρέμφατο αντικείμενο στο δυνηθείη
ἅπαντες: υποκείμενο στο δοκοῦσιν
ἀλλήλων: αντικείμενο στο απαρ. διαφέρειν
τοῦ συμφέροντος: αντικείμενο στη μτχ. διαμαρτανούσας
τῇ πόλει: αντικείμενο στο συμβέβηκεν
τι: αντικείμενο στο απαρ. διαπράξεσθαι
τῆς ἀληθείας: αντικείμενο στο διεψεύσμεθα.